

**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 18 noiembrie 2009 (19.11)
(OR. en)**

16081/09

DEVGEN	331
COHOM	261
RELEX	1079
ACP	268
COEST	418
COLAT	36
COASI	207
COAFR	363
COMAG	22

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General
Data:	18 noiembrie 2009
Nr. doc. ant.:	15479/09

Subiect:	Concluziile Consiliului privind sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE - Către o coerență și o eficiență sporite
----------	--

În cadrul reuniunii din 17 noiembrie 2009, Consiliul Afaceri Generale și Relații Externe a adoptat concluziile prevăzute în anexa la prezenta notă.

Concluziile Consiliului
privind sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE
- Către o coerență și o eficiență sporite

1. În calitatea sa de actor global și de principal finanțator la nivel mondial, Uniunea Europeană se întemeiază pe principiile libertății, democrației, respectării drepturilor omului, libertăților fundamentale și statului de drept. Unul dintre obiectivele acțiunilor pe plan extern ale UE este dezvoltarea și consolidarea democrației și a statului de drept, precum și respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. UE se angajează să îmbunătățească coerența și eficiența sprijinului pe care îl acordă democrației. Prin urmare, Consiliul decide să adopte un plan de acțiune al UE pentru sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE.

2. UE și statele sale membre acționează în sensul sprijinirii democrației în temeiul unor puternice tradiții parlamentare, bazată pe rolul parlamentelor naționale și a adunărilor regionale și locale din statele membre și pe cel al Parlamentului European. Consiliul recunoaște că democrația nu poate fi impusă din exterior. UE își reafirmă angajamentul față de principiile conform cărora strategiile și programele de dezvoltare aparțin țărilor partenere. Procesele organizate la nivel local pot fi sprijinite prin utilizarea unei combinații adecvate de instrumente politice și financiare adaptate situațiilor specifice din fiecare țară. Prin urmare, sprijinirea democrației de către UE ar trebui să vizeze susținerea eforturilor și consolidarea capacității guvernelor, parlamentelor și a altor instituții de stat, a actorilor politici, a organizațiilor societății civile și a altor actori. Eforturile UE vizează contribuții în domeniile dezvoltării durabile, respectării drepturilor omului, guvernantei democratice, securității, reducerii sărăciei și egalității de gen.

3. UE dispune de o gamă extinsă de instrumente. Acestea includ un număr semnificativ de instrumente de dialog care pot aborda elemente referitoare la sprijinirea democrației: politici, acțiunile întreprinse în temeiul Orientărilor UE în domeniul drepturilor omului, instrumentele financiare, misiunile de observare a alegerilor, misiunile PESA și acțiunile din cadrul forurilor multilaterale. UE nu intenționează să introducă noi condiții pentru asistența pentru dezvoltare acordată de UE. Nu este nevoie să fie renegociate normele, valorile și principiile fundamentale existente în privința a ceea ce constituie pietrele de temelie ale democrației, nici să fie stabilite noi politici. Cu toate acestea, Consiliul afirmă că se mai poate ameliora modul în care sunt puse în aplicare actualele politici ale UE și că aceste politici ar trebui să fie aplicate mai sistematic și mai eficient pentru a conlucra mai bine, ca elemente ale unui întreg coerent care se consolidează reciproc.

4. Recunoscând caracterul multidimensional, complex și îndelungat al proceselor de consolidare a democrației, Consiliul este de acord cu ideea că este nevoie de o abordare mai largă și mai coerentă. Consiliul evidențiază necesitatea unei coerențe, a unei complementarități și a unei coordonări sporite la nivelul întregii game de acțiuni de sprijinire a democrației: în rândul diverșilor actori, precum și al instrumentelor tematice și geografice de sprijinire a democrației atât la nivel național, cât și la nivel central. Aceasta ar trebui să înceapă de la etapa analizei la nivel național și să continue prin intermediul planificării, programării, punerii în aplicare și evaluării sprijinului acordat de UE, pentru a obține o combinație adecvată de instrumente în funcție de situația dintr-o anumită țară și ar trebui să se bazeze pe dialogul cu țări partenere, după caz. UE se angajează să acționeze în cadrul unui parteneriat autentic cu țările terțe, cu organizațiile regionale și internaționale și cu societatea civilă.

5. Consiliul salută transmiterea documentului comun al Comisiei și al Secretariatului General al Consiliului privind consolidarea democrației în relațiile externe ale UE și a recomandărilor acestuia.
6. Anexa la prezentul document cuprinde un plan de acțiune al UE pentru sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE. Acesta se bazează pe politicile și instrumentele existente și relevante, ținând seama de activitatea desfășurată în cadrul grupurilor de lucru relevante ale Consiliului.
7. Planul se aplică tuturor acțiunilor întreprinse în cadrul politicilor și instrumentelor UE existente de sprijinire a democrației în țările terțe în cadrul politicii de dezvoltare a UE și al politicii externe și de securitate comune (PESC).
8. Consiliul invită instituțiile UE responsabile, în cooperare cu statele membre, să pună în aplicare Planul de acțiune al UE pentru sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE, cuprins în anexă, în toate regiunile și să transmită Consiliului, în 2010, un raport privind progresele înregistrate în punerea acestuia în aplicare. De asemenea, Consiliul invită instituțiile UE responsabile să includă în raportul lor privind progresele înregistrate o listă cu propuneri de țări-pilot pentru o monitorizare mai precisă. După ce se va conveni asupra unei liste și asupra monitorizării propuse, ar trebui să se alcătuiască, în parteneriat cu țările vizate, un plan privind măsurile și calendarul propuse pentru punerea în aplicare.

**Planul de acțiune al UE pentru sprijinirea democrației
în relațiile externe ale UE**

I. Introducere

Guvernanța democratică și participativă și voința poporului exprimată în mod liber pot reprezenta cei mai buni garanți ai dreptului bărbaților și femeilor de a trăi și de a își crește copiii în demnitate, fără a se confrunța cu probleme precum lipsa hranei, teama de violență, opresiune sau injustiție. Astfel cum este recunoscut în Declarația Universală a Drepturilor Omului, toate persoanele au dreptul de a participa la guvernarea propriei țări, fie direct, fie indirect, prin intermediul reprezentanților liber aleși. Democrația este inextricabil legată de respectarea pe deplin a tuturor drepturilor omului, printre care egalitatea de gen.

UE poate juca un rol important în sprijinirea statelor și societății civile, inclusiv a apărătorilor drepturilor omului și a activiștilor în favoarea democrației care doresc înregistrarea de progrese în direcția unei nivel mai ridicat al libertății, echității, justiției și prosperității. UE acționează în acest sens pe baza punerii în aplicare eficiente a Orientărilor UE privind drepturile omului, inclusiv a Orientărilor UE cu privire la apărătorii drepturilor omului.

Deși sistemele democratice pot exista sub forme diferite, democrația a devenit o valoare universală. Democrația garantează că guvernanții pot fi trași la răspundere pentru acțiunile lor. Guvernele cu legitimitate democratică trebuie să respecte drepturile și nevoile fundamentale ale oamenilor sau riscă pierderea legitimității și a sprijinului public. UE își reafirmă angajamentul față de principiile conform cărora strategiile și programele de dezvoltare aparțin cetățenilor țărilor partenere. Procesele și inițiativele organizate la nivel local ar trebui sprijinite prin utilizarea unei combinații adecvate de instrumente politice și financiare adaptate situațiilor specifice din fiecare țară, în măsura în care astfel de inițiative sunt compatibile cu standardele internaționale cu privire la drepturile omului.

Planul de acțiune al UE pentru sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE vizează ameliorarea coerenței și a eficienței sprijinirii democrației de către UE, și nu introducerea de noi condiții pentru asistența pentru dezvoltare acordată de UE.

II. Principalele valori, norme și principii fundamentale comune

Următoarele valori, norme și principii centrale comune stau la baza **Planului de acțiune al UE pentru sprijinirea democrației în relațiile externe ale UE**:

- Drepturile omului și democrația sunt inextricabil legate. Numai într-o democrație indivizii pot beneficia pe deplin de drepturile omului; democrația poate să prospere numai atunci când sunt respectate drepturile omului.
- Progresele înregistrate în ceea ce privește apărarea drepturilor omului, buna guvernare și democratizarea sunt fundamentale pentru reducerea sărăciei și pentru dezvoltarea durabilă .

- Deși nu există un singur model de democrație, democrațiile au în comun anumite caracteristici. Printre acestea se numără respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv a principiului nediscriminării, care prevede faptul că orice persoană are dreptul de a beneficia de toate drepturile omului fără discriminare bazată pe rasă, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, origine națională sau socială, naștere sau alte circumstanțe. Democrația ar trebui să garanteze drepturile tuturor, inclusiv drepturile persoanelor care aparțin minorităților, ale populațiilor indigene și ale altor grupuri vulnerabile.
- Democrația, guvernanta democratică, dezvoltarea și respectarea tuturor drepturilor omului - drepturi civile, culturale, economice, politice și sociale - sunt interdependente și se consolidează reciproc.
- Capacitatea bărbaților și femeilor de a participa în aceeași măsură la viața politică și la procesul decizional reprezintă o condiție prealabilă pentru democrația autentică. Promovarea egalității de gen și a drepturilor femeilor nu reprezintă numai o chestiune crucială în sine, ci și un drept fundamental al omului și o chestiune de justiție socială, precum și o modalitate de realizare a tuturor Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului.
- UE respectă principiul conform căruia strategiile și programele de dezvoltare aparțin țărilor partenere.
- Sprijinirea democrației de către UE ar trebui să se axeze în principal pe rolul reprezentanților aleși și al partidelor și instituțiilor politice, al mijloacelor de comunicare independente și al societății civile. UE ar trebui să țină seama de întregul ciclu electoral și să nu se axeze numai pe sprijinul electoral ad hoc.

- UE recunoaște rolul esențial de monitorizare exercitat de reprezentanții cetățenilor, aleși în mod democratic. Prin urmare, UE încurajează o mai mare implicare a adunărilor naționale, a parlamentelor și a autorităților locale în procesul decizional pe plan intern.
- Responsabilitatea pe care o au liderii și funcționarii publici față de cetățeni reprezintă un element esențial al democrației. În acest context, UE își reiterează sprijinul pentru eforturile de combatere a corupției.
- UE sprijină participarea pe scară largă a tuturor părților interesate la procesul de dezvoltare a țărilor și încurajează toate componentele societății să ia parte la consolidarea democrației. ONG-urile și alți actori nestatali din țările partenere joacă în mod special un rol esențial în calitate de promotori ai democrației, ai justiției sociale și ai drepturilor omului.
- Parteneriatele și dialogurile UE cu țările terțe vor promova în continuare valorile comune ale respectării drepturilor omului, libertăților fundamentale, păcii, democrației, bunei guvernante, egalității de gen, statului de drept, solidarității și justiției.

- Dialogul politic reprezintă o modalitate importantă prin care să se facă progrese în sensul realizării obiectivelor de dezvoltare și a altor obiective din domeniul relațiilor externe. În cadrul dialogului politic, respectarea guvernantei democratice, a drepturilor omului, a principiilor democratice și a statului de drept ar trebui evaluată periodic în vederea ajungerii la o înțelegere comună și a identificării măsurilor de sprijin. Acest dialog include o importantă componentă de prevenire și vizează asigurarea respectării acestor principii.
- O abordare holistică a guvernantei implică integrarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a guvernantei democratice și a statului de drept în toate sectoarele de politici, mai exact prin punerea în aplicare a Orientărilor UE privind dialogurile în domeniul drepturilor omului și prin includerea drepturilor omului, democrației și statului de drept în discuțiile cu țările terțe, în programarea discuțiilor și în documentele de strategie ale țărilor.

III. Se impune întreprinderea de acțiuni suplimentare în următoarele domenii:

(1) O abordare specifică fiecărei țări

Procesele de consolidare a democrației se desfășoară în diverse contexte, inclusiv în țări care au fost implicate într-un conflict, în țări amenințate de un conflict sau în țări care se află într-o situație fragilă. Tipul și nivelul angajamentului UE, precum și combinația optimă de instrumente care să fie utilizate vor fi stabilite în funcție de contextul din fiecare țară. Acțiunea UE ar trebui să se bazeze pe o înțelegere profundă a contextului local.

Analiza la nivel național ar trebui să se bazeze pe instrumentele analitice actuale dezvoltate de diverși actori de la nivelul UE, inclusiv pe profilurile de guvernare ale țărilor ACP, pe rapoartele șefilor de misiune, pe rapoartele reprezentanților speciali ai UE și pe fișele de informare privind drepturile omului. Aceasta ar trebui să ia de asemenea în considerare analizele și planurile de acțiune existente la nivel național. Recomandările misiunilor UE de observare a alegerilor sau instrumentele analitice dezvoltate de actorii externi ar trebui de asemenea luate în considerare în situația în care sunt relevante. O analiză specifică fiecărei țări, care să abordeze în mod sistematic chestiunea sprijinirii democrației, ar trebui să fie integrată în documentele de strategie ale țărilor, pe baza experienței și a lecțiilor învățate în urma utilizării profilurilor de guvernare ale țărilor ACP. O atenție deosebită ar trebui acordată necesităților speciale ale situațiilor fragile sau post-conflict.

(2) Dialogul și parteneriatul

Instituirea unor parteneriate veritabile bazate pe dialog și consultare sporește gradul de responsabilizare în cadrul proceselor de consolidare a democrației, iar elementele guvernării democratice ar trebui, oricând este posibil, să fie tratate ca o temă de sine stătătoare în dialogurile UE cu țările partenere.

Deseori se desfășoară o serie de dialoguri cu țările partenere la diverse niveluri, cu privire la aspecte care țin de procesele de consolidare a democrației¹. Ar trebui depuse eforturi în vederea utilizării diferitelor dialoguri într-un mod mai coerent, mai sistematic și mai coordonat, iar cele mai bune practici, evaluările și experiențele în această privință ar trebui împărtășite. UE ar trebui să-și continue practica deja stabilită a căutării unor modalități inovatoare pentru a implica societatea civilă, partidele politice, media și alți actori politici neguvernamentali în aceste dialoguri.

---

¹ de exemplu dialoguri politice, dialoguri la nivel local în cadrul unei troici, dialoguri în domeniul drepturilor omului, subcomitete pentru drepturile omului, subcomitete JLS, dialoguri în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, dialoguri în temeiul Acordului de cooperare și de parteneriat, dialoguri în temeiul Planului de acțiune de parteneriat strategic, dialoguri privind programarea etc.

(3) Coerența și coordonarea la nivelul UE

UE se angajează să sporească coerența, eficiența și impactul asupra dezvoltării atât la nivelul politicilor interne, cât și la cel al politicilor externe ale UE. În domeniul relațiilor externe ale UE, îmbunătățirea coerenței dintre diverșii actori și diferitele instrumente este necesară atât la nivel central, cât și la nivel național. Aceasta ar trebui să înceapă de la etapa analizei la nivel național și să continue de la faza de planificare până la faza de punere în aplicare. De asemenea, aceasta implică o creștere a coerenței și a coordonării dintre instrumentele de programare și orientările pentru strategii atât tematice, cât și naționale și regionale, în vederea unui vast program pentru sprijinirea democrației, precum și o utilizare coerentă a instrumentelor de evaluare a elementelor din cadrul sprijinirii democrației și de monitorizare și de evaluare a acestora.

(4) Integrarea

S-au înregistrat anumite progrese în îndeplinirea angajamentelor UE stabilite în Consensul european privind dezvoltarea și în Orientările în domeniul drepturilor omului în sensul integrării drepturilor omului, democrației/guvernantei democratice și a statului de drept în toate acțiunile din domeniul relațiilor externe ale UE, în special în privința țărilor ACP, prin intermediul Inițiativei privind guvernanta din 2006. Ar trebui subliniate, de asemenea, importanta contribuție a operațiilor și misiunilor PESA la procesele de consolidare a democrației și la menținerea statului de drept și rolul-cheie al reprezentanților speciali ai UE în promovarea democrației, precum și rolul misiunilor UE de observare a alegerilor.

UE ar trebui să continue să îmbunătățească integrarea în acest domeniu în conformitate cu angajamentele existente atât din perspectivă instituțională, cât și în cadrul instrumentelor de politică și al celor geografice/tematice.

(5) Cooperarea internațională

UE ar trebui să își intensifice eforturile de promovare a normelor și elementelor privind democrația prin activitățile pe care le desfășoară în cadrul organizațiilor internaționale. UE ar trebui să continue să promoveze punerea în aplicare eficientă a angajamentelor și a obligațiilor asumate în cadrul și prin intermediul forurilor la care participă statele membre ale UE, inclusiv Organizația Națiunilor Unite, Consiliul Europei și OSCE. UE și statele membre ale acesteia ar trebui să intensifice cooperarea în cadrul forurilor menționate și al altor foruri internaționale, inclusiv cooperarea în cadrul Comunității Democrațiilor.

Dialogul cu organizațiile regionale și internaționale și sprijinirea organizațiilor subregionale sunt vitale pentru procesele de consolidare a democrației. UE va continua să susțină inițiativele de sprijinire a democrației în alte părți ale lumii, inclusiv prin intermediul Parteneriatului estic, al politicii europene de vecinătate, al Uniunii pentru Mediterana, al strategiei UE-Asia Centrală, al punerii în aplicare a strategiei comune Africa-UE și al Parteneriatului său pentru guvernarea democratică și drepturile omului. UE va continua să sprijine, de asemenea, alte inițiative regionale, precum Mecanismul african de evaluare inter pares (APRM), Carta privind democrația și mecanismul de evaluare inter pares ale OAS și Organizația Francofoniei.

UE ar trebui să analizeze posibilitățile de a își intensifica în continuare dialogul și sprijinul acordat activităților organizațiilor regionale și subregionale în ceea ce privește sprijinirea democrației, inclusiv prin examinarea posibilităților de creare a unor platforme interregionale pentru schimburi în acest domeniu.

(6) **Vizibilitatea**

În rapoartele anuale privind cooperarea pentru dezvoltare și drepturile omului ale UE și în alte rapoarte naționale relevante ar trebui să se acorde mai multă vizibilitate chestiunilor privind democrația. Acestea ar trebui să includă, în măsura posibilului, o secțiune separată privind sprijinirea democrației. Deși vizibilitatea nu ar trebui să reprezinte un scop în sine, promovarea transparenței și a vizibilității crește impactul sprijinirii democrației de către UE.